

30. OTURUM

Strazburg, 22-24 Mart 2016

Dönüşmekte olan bir Avrupa'da özerklik ve sınırlar

Ulus-altı yönetim kademelerinin statü, yetki ve sınırlarının iç hukuk kapsamında korunma ve değiştirilmesine ilişkin ilke, çerçeve ve usuller

398 (2016) Sayılı Karar¹

1. Avrupa tarihi boyunca devletlerin toprak sınırlarında sürekli değişiklikler yapılmıştır. Ancak, 2. Dünya Savaşı'ndan Berlin duvarının yıkılmasına kadar, Avrupa toprak sınırlarında görülmemiş bir istikrar dönemi yaşanmıştır.
2. 1989 yılında Berlin duvarının yıkılmasından ve Sovyet blokunun dağılmasından bu yana, Avrupa, sınırlarının "çoğalmas" gerçeğini yeniden yaşamaya başlamış olup, bu değişim hızında bir yavaşlama olmadığı görülmektedir. Sınırlar, bazen da ilgili halkların arzuları hilafına, yeniden çizilmeye devam etmektedir.
3. 1945'ten bu yana Avrupa'da gerçekleştirilen tüm hükümetler arası işbirliği girişiminin temelinde hukukun üstünlüğü, devletlerin ulusal egemenliği ve iyi komşuluk ilişkileri ilkeleri yer almıştır. Üye ülkelerin sınırlar ve özerklik statüleriyle ilgili olarak yapılmasını arzu edecekleri herhangi bir değişiklikte bu ilkeler bir ön koşul oluşturmaktadır.
4. Toprak sınırlarının yeniden düzenlenmesinin bir gereklilik haline geldiği durumlarda, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında standart oluşturma yetkinliğini önemli ölçüde geliştirmiş olan Avrupa Konseyi, giderek çeşitlenen nüfustaki gerginliklerin giderilmesinde bir araç olarak kullanılmak üzere uygun demokratik yöntemleri yaygınlaştırmak için iyi bir konumdadır.
5. Çoğulcu bir demokraside bireylerin ve grupların sadece etnik, kültürel, dille ilgili ve dinsel kimliklerine saygı gösterilmekle kalınmamalı, aynı zamanda onların bu kimliklerini ifade etme, koruma ve geliştirmelerine olanak sağlayacak uygun koşullar da yaratılmalıdır.
6. Üye ülkelerde toprak sınırlarında ve özerklik statülerinde değişiklik yapılmasında uygulanacak usuller istikrarlı, kabul görmüş ve yasal olarak oluşturulmuş bir çerçevenin parçası olmalıdır. Yapılacak her değişiklik, saydam bir biçimde, gerekli usullere uyarak ve merkezi hükümet, bölgesel yönetimler ve ilgili tüm taraflarla gerçekleştirilecek sürdürülebilir bir diyalog vasıtasıyla yapılmalıdır.

¹ Bölgeler Komitesi'nde, 23 Mart 2016 tarihinde tartışılıp onaylanmış ve Komite'nin 24 Mart 2016 tarihli 3. oturumunda kabul edilmiştir (bkz [CPR30\(2016\)02-final](#) sayılı açıklayıcı rapor ; raportör : Karl-Heinz LAMBERTZ , Belçika (R, SOC).

7. Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi:

- a. Avrupa Konseyi Kuruluş Belgesi giriş bölümü ve 1. maddesini;
- b. Avrupa Konseyi Bölgesel Demokrasi için Başvuru Çerçeve Belgesi'ni;
- c. Ulusal Azınlıkların Korunmasına dair Avrupa Konseyi Çerçeve Sözleşmesi'ni (ETS No.157);
- d. Avrupa Konseyi Üye Ülkeleri Devlet ve Hükümet Başkanları Viyana Deklarasyonu'nu (1993);
- e. Avrupa'da özel statüyü haiz bölge ve toprak parçalarına dair 346 (2013) No.lu Kongre Tavsiye Kararı'nı;
- f. Bakanlar Komitesi'nin üye ülkelere gönderdiği yerel ve bölgesel yönetimlerin sınırlarının ve/veya yapısının reform süreçlerine dair Rec (2004) 12 sayılı Tavsiye Kararı'nı;
- g. Bakanlar Komitesi'nin üye ülkelere gönderdiği, yerel düzeydeki referandumlar ve halk girişimleriyle ilgili R (96) 2 sayılı Tavsiye Kararı'nı göz önüne alarak;

8. Bölgesel yönetimler ile merkezi hükümet arasındaki ilişkinin devletin birliği, egemenliği ve toprak bütünlüğüne gereken tüm saygı gösterilmek suretiyle karşılıklı sadakat ilkesine dayandırılması gereğini dikkate alarak,

9. Üye ülkelerin sınırlarının yeniden çizilmesi ve toprak sınırlarıyla ilgili düzenlemelerin değiştirilmesinde, uluslararası standartların gözardı edilmesi ve demokratik olmayan vasıtalarla başvurulmasından endişe duyarak,

10. Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin yerel ve bölgesel yönetimlerini:

- a. İç hukuklarında yer alıyorsa, yerel ve bölgesel özyönetim ilkelerine uyulmasını sağlamak üzere gerektiğinde yargı kurumlarına başvurmaya;
- b. Ülke dahilindeki bir kopma (*uluslararası hukuka göre ülke bağımsızlığını kazandığında, o sırada ülkenin parçası olan bir toprağın ayrılması, çvrn. notu*) veya ayrılma (*ülke bağımsızlığını kazandığında, o sırada ülkenin bir parçası olmayan toprak parçasının ayrılması, çvrn. notu*) talebinin anayasal bir çerçevede değilse, kurumsal bir çerçevede gerçekleşmesini sağlamaya ve buna tekabül eden sürecin ilgili tüm halklarla istişareyi içermesini sağlamaya;
- c. Öngörülen çözümlerin mümkün olduğunca meşru olmasını sağlamak üzere, çatışmayı önleme ve çözüme kavuşturma sürecinde, merkezi hükümetle saydam ve tarafların temsil edildiği kurumsal bir diyalogu geliştirip iyileştirmeye davet eder.

11. Kongre, Yönetişim Komitesi'ni:

- a. 2017'de "Dönüşmekte olan bir Avrupa'da özerklik ve sınırlar" başlıklı yüksek düzeyde uluslararası bir konferans düzenlemeye;
- b. İç hukuk dahilinde, bölgesel unsurların statüsünü, yetkilerini ve sınırlarını korumaya ve bunlarda değişiklik yapmaya yönelik ilkeler, çerçeveler ve usuller üzerindeki çalışmalarını daha da geliştirmeye;
- c. Bölgesel unsur ve kurumların bölgesel çatışmaları hafifletmeye yönelik potansiyeli üzerinde görüşmelere devam etmeye davet eder.